

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 92/43/ETY muuttamisesta suden (*Canis lupus*) suojeleusosaston osalta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 92/43/ETY muuttamisesta suden (*Canis lupus*) suojeleusosaston osalta (E 27/2025 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Maria Westerman, ympäristöministeriö
- neuvotteleva virkamies Sami Niemi, maa- ja metsätalousministeriö
- ohjelmajohtaja Katja Holmala, Luonnonvarakeskus
- julkisten hallintotehtävien päällikkö Sauli Härkönen, Suomen riistakeskus
- luonnon- ja riistanhoitopäällikkö Ere Grenfors, Suomen Metsästäjäliitto
- juristi Anna-Rosa Asikainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- ympäristöpäällikkö Antti Heikkinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen ympäristökeskus
- Poliisihallitus
- Paliskuntain yhdistys
- Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf
- Suomen Kennelliitto ry
- Suomen Lammasyhdistys ry

Valiokunnan lausunto MmVL 9/2025 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen mukaan direktiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) poistettaisiin susia koskevat maininnat ja korvattaisiin liitteen V (suojellut lajit) susia koskevat maininnat tekstillä ”Canis lupus”.

Luontodirektiivin 12 artiklassa kielletään liitteen IV lajien osalta tahallinen pyydystäminen ja tappaminen, tahallinen häiritseminen sekä lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen. Ehdotetun muutoksen myötä tätä tiukkaa suojelua ei enää sovellettaisi susiin. Ehdotetun muutoksen myötä susi kuuluisi luontodirektiivin 14 artiklan mukaisen suojelun piiriin. Direktiivin 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V olevien luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien yksilöiden ottaminen luonnosta sekä niiden hyödyntäminen eivät ole ristiriidassa niiden suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi 11 artiklassa säädetyn seurannan perusteella. Jos tällaiset toimenpiteet katsotaan tarpeelliseksi, niiden on kuuluttava 11 artiklassa säädetyn seurannan jatkaminen. Niihin voi lisäksi kuulua erityisesti mm. lajien yksilöiden luonnosta ottamista ja tiettyjen kantojen hyödyntämistä koskeva väliaikainen tai paikallinen kieltäminen, yksilöiden ottamista koskevien aikojen ja/tai menetelmien sääntely, yksilöitä pyydetäessä niiden kantojen suojelun huomioon ottavien metsästys- ja kalastussääntöjen soveltaminen, yksilöiden ottamista koskeva lupajärjestelmä tai kiintiöt sekä toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten arviointi.

Jäsenvaltiot voivat poiketa luontodirektiivin 14 artiklan säännöksistä direktiivin 16 artiklassa säädettyjen edellytysten nojalla. 16 artiklassa mainitaan tapauskohtaisen poikkeusperusteen lisäksi muun tyydyttävä ratkaisun puuttuminen sekä suotuisan suojelun tason säilyttäminen.

Ehdotetun liittemuutoksen toteutuessa susi edelleen säilyisi luontodirektiivin 17 artiklan mukainen direktiiviraportoinnin ja suotuisan suojelutason säilyttämisen vaatimusten alaisuudessa.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto on linjannut E-kirjeessä (E 58/2023 vp) Suomen avaintavoitteet EU:n strategiiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi, että Suomi edistää suurpetoja, erityisesti sutta, koskevan sääntelyn kehittämistä vastaamaan paremmin kantojen nykyistä tilaa.

Valtioneuvosto tukee suden siirtämistä luontodirektiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (suojellut lajit). Valtioneuvosto näkee, että komission ehdotus suden suojelustatuksen lieventämisestä on asianmukainen ja tarpeellinen, kun otetaan huomioon erityisesti lajin kannan tilan nykyiset kehityssuuntaukset EU:n alueella sekä se suojelun taso, jonka luontodirektiivin liitteen V mukainen lajien suojelujärjestelmä tarjoaa.

Valiokunnan lausunto MmVL 9/2025 vp

Valtioneuvosto pitää erityisen tärkeänä, että komissio tarkastelee luontodirektiivin liitteiden muutostarpeita tieteellisen ja teknisen kehityksen valossa. Oleellista on, että liitteitä muutetaan tuoreimman tiedon mukaiseksi, jotta lajia koskevien suojelutoimien taso on perusteltu.

Valtioneuvosto näkee, että suurpetopoliittikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestävyyn.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan ja kannattaa komission ehdotusta luontodirektiivin muuttamisesta suden suojeluaseman osalta. Komission ehdotuksen taustalla on Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen, niin kutsutun Bernin sopimuksen, pysyvän komitean päätös suden suojeluaseman muuttamisesta. Mainittu pysyvän komitean päätös ja komission ehdotus ovat Suomen ennakkovaikutuksista koskevan kannan mukaisia. Valiokunta viittaa valtioneuvoston selvityksistä (E 17/2024 vp ja E 18/2024 vp) antamaansa lausuntoon (MmVL 19/2024 vp).

Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota lausumaan, jonka eduskunta hyväksyi suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista ja susivahinkojen estämistä koskevassa kirjelmässään (EK 41/2022 vp — KAA 4/2020 vp). Sen mukaan eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto vaikuttaa Euroopan unioniin siten, että susi siirretään koko Suomen osalta luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V. Valiokunta on käsitellyt laajalti suurpetojen luontodirektiivin liitteen IV mukaiseen suojeluun liittyviä ongelmia edellä mainitussa lausunnossaan (MmVL 19/2024 vp) sekä erityisesti suden osalta kansalaisaloitteeseen (KAA 4/2020 vp) pohjautuvassa mietinnössään (MmVM 7/2022 vp).

Susikannan kasvun yhteiskunnalliset vaikutukset

Valtioneuvoston kannan mukaan komission ehdotus suden suojelustatuksen lieventämisestä on asianmukainen ja tarpeellinen, kun otetaan huomioon erityisesti lajin kannan tilan nykyiset kehityssuuntaukset EU:n alueella sekä se suojelun taso, jonka luontodirektiivin liitteen V mukainen lajien suojelujärjestelmä tarjoaa. Valiokunta pitää tätä perusteltuna ja korostaa edelleen, ettei luontodirektiivin mukaista suojelujärjestelmää ole tarkoitettu muuttumattomaksi, vaan luontodirektiivin liitteitä tulee tarkastella dynaamisesti tieteelliseen ja tekniseen tietoon perustuen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan susikannan koosta ei ole käytettävissä viime vuoden kantarviota uudempaa tietoa. Luontodirektiivin 17 artiklan mukaisen raportin, joka sisältää arvion suden luontodirektiivin mukaisesta suojelutasosta vuosina 2019—2024, on määrä valmistua heinäkuun 2025 loppuun mennessä. Valiokunnan saamista lausunnoista käy kuitenkin ilmi, että susikanta on kasvanut noin 10 prosenttia vuodessa. Kokoavasti voidaan todeta, että Suomen susikanta on runsastunut Luken laskelmien mukaan vuosina 1995—2024 alle 100:sta yli 300:aan yksilöön.

Nykyinen susipopulaation mallinnus lähtee siitä, että Suomessa on kaksi osapopulaatiota, itäinen ja läntinen susipopulaatio, joiden tilannetta esimerkiksi geneettisen elinvoiman osalta tarkastellaan erikseen. Vuoteen 2010 saakka Suomen susikanta painottui itäiseen Suomeen, mutta sittem-

Valiokunnan lausunto MmVL 9/2025 vp

min painopiste on muuttunut. Susikanta on vahvistunut Länsi-Suomessa ja erityisesti Lounais-Suomessa, johon sijoittuu merkittävä määrä perhelaumareviirejä. Valiokunta kiinnittää huomiota susikannan kasvun sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin, jotka korostunut tiheään asutuilla seuduilla, kuten Lounais-Suomessa. Valiokunta on aikaisemmassa, ennakkovaikuttamiseen liittyvässä lausunnossaan todennut, etteivät suurpedot vaikuta ainoastaan harvaan asutuilla alueilla. Samalla se on todennut suurpetojen metsästyksen estymisen näkyvän liikenneonnettomuuksien ja muiden vaaraa tai uhkaa aiheuttavien tilanteiden lisääntymisenä (MmVL 19/2024 vp).

Valtiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan suurpetopoliittikkaa on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestokyvyn. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on jälleen kiinnitetty huomiota susikannan kasvuun ja kannanhoidollisen metsästyksen estymisen vaikutuksiin. Lausuntojen mukaan metsästyksen estyminen on johtanut susien ihmisarkuuden vähenemiseen ja susikannan kasvuun. Valiokunta on suden kannanhoidollista metsästystä käsitellessään toistuvasti kiinnittänyt huomiota susien kotieläintaloudelle ja metsästykselle aiheuttamiin riskeihin ja menetyksiin. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on edelleen esitetty selvitystä susien aiheuttamista vahingoista kotieläintaloudelle ja metsästykselle. Maatalouden tuotannonaloista lammastalous on erityisen altis susivahingoille. Sudet tappavat vuosittain satoja lampaita (2022: 512 kpl, 2023: 507 kpl, 2024: 406 kpl). Maatalousyrittäjien menetyksissä ei ole kysymys pelkäämistään taloudellisista vahingoista, vaan kasvaneisiin henkisiin paineisiin ja pitkäjänteisen jalostustyön tulosten menettämiseen liittyvistä vaikeuksista ja aineettomista vahingoista. Poronhoitoalueella sutta metsästetään, mutta porovahinkojen määrä on kasvanut huomattavasti vuosituhannen alusta. Vuonna 2000 suden tappamien porojen määräksi todennettiin 270. Vuonna 2024 määrä oli jo 1143 yksilöä. Valiokunta katsoo, että tilanne uhkaa kotieläintalouden jatkamista koko Suomessa.

Valiokunta on toistuvasti asiaa käsitellessään (viimeksi MmVL 19/2024 vp) todennut, että susikannan kasvu uhkaa suomalaiseseen eräkulttuuriin kuuluvaa koirametsästystä. Mahdollisuudet koirien kouluttamiseen, kokeiden järjestämiseen ja metsästyskäyttöön käytännössä estyvät susialueilla. Nämä tekijät uhkaavat myös suurriistavirka-avun toteuttamista, sillä loukkaantuneiden eläinten jäljittäminen vaatii koulutetun koiran käyttöä. Vuosina 2011—2023 susien tappamia tai vahingoittamia koiria on ollut kaikkiaan yli 500. Myöskään koiravahinkojen osalta korvaukset eivät kata todellisen menetyksen määrää, sillä koiran jalostusarvon menetystä tai koiran tunnearvoa ei voida korvata.

Sosiaalinen kestävyys korostuu vahinkojen lukumäärän mukaan. Suomessa ilmoitettuja vahinkoja on ollut 2018—2021 4,0 vahinkoa per susi, kun sama arvo samalla ajanjaksolla on esimerkiksi Ruotsissa 0,8 aiheutettua vahinkoa per susi. Valiokunta pitää lausuntojen valossa selvänä, että monilla maantieteellisillä alueilla ja elämän eri osa-alueilla sosiaalisen ja taloudellisen kestävyysraja on ylitetty. Tilanne on vakava.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa onkin todettu, että kuluneen talven ja kevään aikana sudet ovat liikkuneet entistä enemmän ihmisten asuinpiirissä aiheuttaen pelkoa ja vaarantaen yleisen järjestyksen ja turvallisuuden. Susikannan kasvu on aiheuttanut huomattavia ongelmia poliisille, jonka tehtävänä on ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Poliisilla on toimivalta lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle taikka vakavasti vaarantaa liikennettä, jollei muuta keinoa ole. Lopettamista edeltävinä toi-

Valiokunnan lausunto MmVL 9/2025 vp

menpiteinä poliisi antaa suurpetoihin liittyviä karkotus- ja lopetusmääräyksiä. Poliisi on antanut alkuvuoden aikana noin 40 suurpetoihin liittyvää määräystä, kun vuosina 2023 ja 2024 samana aikana määräyksiä oli annettu vuosittain vain hieman yli 10 vuodessa. Määräyksistä valtaosa koskee susia. Valiokunta pitää tilannetta kestävämmänä ja vaatii nopeita toimia metsästyksen mahdollistamiseksi niin EU:n kuin kansallisella tasolla.

Komission ehdotuksen vaikutukset suden suojeluun

Nykyisin suurpedoista karhu, ilves ja susi poronhoitoalueen ulkopuolella ovat luontodirektiivin liitteen IV mukaisia tiukasti suojeltavia lajeja. Bernin sopimuksen pysyvän komitean päätös suden suojeluaseman muuttamisesta mahdollistaa EU:n luontodirektiivin muuttamisen siten, että susi siirretään luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V (suojellut lajit). Muutoksen jälkeen susi kuuluu koko Suomen alueella liitteen V mukaisen suojelun piiriin. Luontodirektiivin muuttaminen merkitsee sitä, että susi siirtyy luontodirektiivin 16 artiklaan pohjautuvasta suojelumenettelystä 14 artiklan mukaisen suojelun piiriin. Kyseisen 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta liitteessä V olevien luonnonvaraisten eläin- ja kasvilajien yksilöiden ottaminen luonnosta sekä niiden hyödyntäminen eivät ole ristiriidassa niiden suotuisan suojelun tason säilyttämisen kanssa, jos jäsenvaltiot katsovat sen tarpeelliseksi 11 artiklassa säädetyn seurannan perusteella.

Luontodirektiivin 14 artiklassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin voi kuulua muun muassa lajien yksilöiden luonnosta ottamista ja tiettyjen kantojen hyödyntämistä koskeva väliaikainen tai paikallinen kieltäminen, yksilöiden ottamista koskevien aikojen ja/tai menetelmien sääntely, yksilöitä pyydetäessä niiden kantojen suojelun huomioon ottavien metsästys- ja kalastussääntöjen soveltaminen, yksilöiden ottamista koskeva lupajärjestelmä tai kiintiöt sekä toteutettujen toimenpiteiden vaikutusten arviointi. Edellytyksenä on tällöin suotuisan suojelutason seuranta 11 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat poiketa luontodirektiivin 14 artiklan säännöksistä direktiivin 16 artiklassa säädettyjen edellytysten nojalla. Direktiivin 16 artiklan mukaisia poikkeusperusteita sovelletaan nykyisin suden vahinkoperusteiseen tai niin kutsuttuun kannanhoidolliseen metsästyksen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellä sanottu luontodirektiivin muuttaminen merkitsee sitä, että metsästyslain 37 §:n mukaisesta suden ympärivuotisesta rauhoituksesta voidaan luopua. Tämän jälkeen suden metsästystä rajoittaa rauhoitusaika, jonka ulkopuolella sutta voi metsästä pyyntiluvan varaisesti. Olennaisena erona nykyiseen on se, ettei kysymys ole metsästyslain 41 §:ssä tarkoitettusta poikkeusluvasta, jonka edellytyksistä säädetään metsästyslain 41 a §:ssä. Näin ollen rauhoitusajan ulkopuolella ei enää ole tarvetta erityisen merkittävien vahinkojen arviointiin, muun tyydyttävän ratkaisun selvittämiseen tai kannanhoidollisessa metsästyksessä päämäärän selvittämiseen. Myöskään yksittäisessä pyyntilupaharkinnassa ei tule otettavaksi huomioon vaikutus suojelutasoon. Pyyntilupien määrää säännellään lakia alemman asteisella säädöksellä siten, että suotuisa suojelutaso otetaan valtakunnallisesti huomioon. Metsästyslain 41 ja 41 a §:ssä säädettyä poikkeuslupamenettelyä sovelletaan ainoastaan suden rauhoitusaikana. Valiokunta pitää tärkeänä, että komission ehdotus hyväksytään ehdotetussa muodossa mahdollisimman pian ja sen toimeenpanoon tarvittavat lainmuutokset valmistellaan viipymättä.

Valiokunnan lausunto MmVL 9/2025 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 25.4.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
varapuheenjohtaja Anne Kalmari kesk
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Janne Jukkola kok
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Helena Marttila sd (osittain)
jäsen Anders Norrback r
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola

Valiokunnan lausunto MmVL 9/2025 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Pidämme suden siirtoa luontodirektiivin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (suoje-
jellut lajit) luonnon monimuotoisuuden vahvistamisen kannalta vastuuttomana päätöksenä. Suden
metsästyksen helpottaminen Suomessa tai laajemmin EU:ssa ei ole perusteltua. Suomessa,
kuten myös monella muulla alueella EU:ssa, susikanta ei ole suotuisalla suojelun tasolla. Salli-
malla laajempi metsästyks otetaan riski siitä, että susikanta pidemmällä aikavälillä alueellisesti
taantuu ja mahdollisesti katoaa kokonaan.

Suomessa sutta ei tavata käytännössä lainkaan poronhoitoalueella. Poronhoitoalueella susi kuu-
luu jo liitteeseen V ja sen seurauksena käytännössä kaikki alueen sudet metsätetään riistakeskuk-
sen myöntämien lupien perusteella. Poronhoitoalueen ulkopuolella suden kanta on vahvistunut
EU:n luontodirektiivin suoman tiukan suojelun turvin. Vielä ennen Suomen EU-jäsenyyttä sutta
tavattiin vain itäisessä Suomessa ja susia oli alle sata yksilöä. Nykyään, onnistuneen suojelun
myötä, kanta on kasvanut merkittävästi, noin 300 yksilöön.

Siltikään susikanta ei ole Suomessa saavuttanut suotuisaa suojelutasoa. Suomen susikanta on ja-
kaantunut kahteen populaatioon, itäiseen ja läntiseen, eikä näiden välillä tapahdu riittävää sekoit-
tumista geneettisesti. Jotta suden säilyminen Suomen luonnossa voitaisiin varmistaa, kannan tu-
lisi olla vielä nykyistä suurempi.

Tärkeää on myös huomata, että komission kanta suden liitesiiirrosta on ristiriidassa komission eh-
dotuksen taustalle tilatun selvityksen kanssa. Kyseinen selvitys (Blanco JC and Sundseth K 2023:
The situation of the wolf (Canis lupus) in the European Union – An In-depth Analysis. A report of
the N2K Group for DG Environment, European Commission) osoittaa susien hyödyt, niiden ko-
tieläimille ja ihmisille aiheuttamien vahinkojen vähyyden sekä muut keinot kehittää suden ja ih-
misen rinnakkaiseloa.

Suurpetoja koskevien konfliktien ehkäisemiseksi ja suurpetojen sosiaalisen hyväksyttävyyden
edistämiseksi on lukuisia keinoja. Jo nykyisellään lainsäädäntö antaa perusteet ihmiselle vaaraa
aiheuttavien susiyksilöiden tappamiseen, ja näiden poikkeuslupien myöntämisestä on sujuvoitettu.
Eläinten ja ihmisen sujuvan ja mahdollisimman rauhanomaisen rinnakkaiselon edistämiseen on
myös lukuisia muita keinoja, joista on julkaistu runsaasti tietoa EU:n rahoittamien LIFE-hankkei-
den yhteydessä.

Suomen tulisi suurpetopolitiikassaan keskittyä olemassa olevan suojelujärjestelmän mahdollista-
mien ennaltaehkäisevien keinojen hyödyntämiseen ja kehittämiseen, sekä ajaa tätä linjaa myös
EU:ssa, suojelutason alentamispyrkimysten sijaan. Suden suojelutason madaltaminen olisi risti-
riidassa parhaan käytettävissä olevan tiedon ja tieteen kehityksen kanssa.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.4.2025

7

Tiina Elo vihr
Veronika Honkasalo vas